

Turizm Eğitimi Gören Öğrencilerin Meslek Seçimlerinin Kariyer Çapaları İle Uygunluğunun Değerlendirilmesi

Assessment Of Compatibility Of Occupation Choices Of Students Receiving Tourism Training and Their Career Anchors

Atınç OLCAY

Gaziantep Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Yüksekokulu, Gaziantep

Mehmet DÜZGÜN

Gaziantep Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Gaziantep

Makalenin Geliş Tarihi : 12.02.2015

Yayına Kabul Tarihi: 03.07.2015

Özet

Bu araştırma Mesleki Turizm Eğitimi gören öğrencilerin meslek seçimleri ile kariyer çapaları arasındaki uygunluğun değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin öne çıkan Kariyer Çapaları ile turizm sektöründe çalışma koşulları karşılaştırılmıştır. Bu amaçla oluşturulan anket formu 2014 yılının Kasım ayında araştırma evrenindeki üç farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde turizm eğitimi gören 406 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin ön planda olan kariyer çapalarının sırasıyla "İstikrar, Yaşam Tarzı, Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik" olduğu saptanmıştır. Bununla beraber öğrenciler için daha ön planda olan "İstikrar ve Yaşam Tarzı" kariyer çapalarının turizm sektöründe başarılı bir iş yaşamı için uygun olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Meslek Lisesi Öğrencileri, Kariyer Çapaları, Turizm Eğitimi*

Abstract

This research has been made for the assessment of compatibility of occupation choices of students receiving Vocational Tourism Training and their career anchors. In the research, the outstanding Career Anchors of the students and the conditions of working in tourism sector have been compared. The survey form generated for this purpose has been exercised on 406 students who receive tourism training in three different Vocational and Technical Anatolian High Schools in the research population on November 2014. As the result of the research, it is detected that the primary career anchors of the students are respectively "Stability, Life Style, Technical and Functional Competence". None the less, it is designated that the career anchors of "Stability and Life Style" which are primary for the students, are not compatible for a successful vocational life in the tourism sector.

Keywords: *Vocational High School Students, Career Anchors, Tourism Training*

1. Giriş

Türkiye’de mesleki eğitim ortaöğretim, önlisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde verilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda ise Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 02/6/2014 tarih ve 50 sayılı Kararı doğrultusunda 52 alan ve 204 dalda mesleki ve teknik eğitim sürdürülmektedir (www.megep.meb.gov.tr); (Erişim Tarihi:15.09.2014). Mesleki eğitim; uzmanlaşmamış ya da yarı uzman işgücünü, uzmanlık gerektiren ve özel nitelikteki görevlere hazırlamak için gerçekleştirilen çalışmaların bütünüdür (Olca, 2008: 384). Turizm eğitimi ise; turizm alanında uzmanlaşmak isteyen bireyleri, turizm sektörüne hazırlamak, sektörün beklentilerine cevap verecek bilgi, beceri ve yetkinliklerle donatarak turizm sektörüne kazandırılmasını içermektedir. Bunun yanında turizm eğitimi ile öğrencilere, teorik ve pratik öğrenimden meslek ahlakına ve mesleğin temel prensiplerine kadar uzanan çeşitli disiplinler kazandırılır (Üzümcü ve Bayraktar, 2004: 80). Turizm sektörünün istihdam alanının oldukça geniş olmasından dolayı sektörün nitelikli personel ihtiyacı her geçen gün artmaktadır (Wang vd, 2010: 48). Bu noktada da turizm eğitimi gören öğrencilerin kariyer çapalarının turizm sektöründe görev alma noktasındaki durumu gündeme gelmektedir. Öğrencilerin eğitim gördükleri okullardan mezun olduktan sonra kariyerlerinde başarılı olabilmeleri için, ilgi ve yeteneklerine uygun alanlarda eğitim görmeleri gereklidir (Zengin vd., 2011). Bu durumun gerçekleşmediği, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun alanlarda eğitim görememeleri öğrencilerin kariyerleri ile ilgili olarak bir çok problemi de beraberinde getirmektedir. (Çatı ve Bilgin, 2013: 41). Öğrencilerin gelecekteki kariyerlerini sağlıklı bir şekilde planlamaları bakımından kariyer çapaları ile eğitimini aldıkları mesleklere ilişkin kriterlerin örtüşmesinin önemi büyüktür.

Kariyer çapaları teorisi, Edgar H. Schein tarafından 1960 yılında başlayan ve 10-12 yıl boyunca lisansüstü düzeyde eğitim görmüş 44 katılımcı ile sürdürülen bir çalışmanın sonucudur (Yarnall, 1998: 56). Schein tarafından geliştirilen bu modelin asıl amacı ise kariyer tercihlerinin arkasında yatan sebepleri ortaya koymaktır (Wills vd., 2010: 237). Schein tarafından yürütülen çalışmada geçmiş eğitim yaşantıları, iş tecrübeleri, benlik, tutum ve değerler gibi faktörlerin bireyin iş seçimini yönlendirdiği tespit edilmiştir. Schein bu faktörleri bireyin kariyer algılaması ile doğrudan ilişkili olduğu temeline dayandırarak “Kariyer Çapaları” olarak tanımlamıştır (Yarnall, 1998; Schein, 1996).

Schein, kariyer çapaları ile kariyer tercihleri örtüşen bireylerin; yapmış oldukları işlerdeki verimliliklerinin yüksek olmasının bir sonucu olarak hem iş yaşamlarında hem de sosyal yaşamlarında mutlu ve başarılı olabilecekleri üzerinde durmuştur (Feldman ve Bolino,1996:91). Ayrıca bireye ait olan kariyer çapalarının tespit edilmesi bireylerin meslek tercihlerinde de etkili olmaktadır (Schein, 1996: 81). Kariyer çapaları bireylerin kariyer tercihlerini gerçekleştirmelerine temel oluşturan ihtiyaç ve yetenekleri ifade etmektedir (Jiang ve Klein, 2000: 221). Dolayısıyla kariyer çapaları aslında bireylerin kariyer kararlarını doğrudan yönlendiren, ihtiyaç değer ve yetenekleridir. Bu çapalar bireyin yaşamının ilk yıllarında oluşmakta ve bireyin iş yaşamı ile edindiği tecrübeler aracılığı ile olgunlaşmaktadır. Bireyin kariyeri ile ilgili olarak bir tercih yapmasını gerektiren bir durumda kendisinde belirgin olan ve öne çıkmış kariyer çapasına göre hareket etmektedir. Bu açıdan kariyer çapaları bireyin vazgeçemeyeceği güdülleri olarak da değerlendirilebilir (Schein, 1996). Beck ve Lopa (2001), kariyer çapalarını bireyin

kariyer tutumlarını yönlendiren unsurlar olarak değerlendirirken, Erdoğan (2004), bireylerin kariyer tercihlerinin en önemli belirleyicileri olarak ifade etmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde Schein'nin kariyer çapaları kavramının yapılan çalışmalarda yaygın olarak kullanıldığı, kavrama yönelik olarak yapılan tanımlamaların temelinde kariyer çapalarının bireylerin kariyer tercihlerini etkilediği düşüncesi dikkat çekmektedir. Bununla beraber Schein tarafından geliştirilen modelinin yurt dışında yapılan çalışmalarda Kariyer Çapaları olarak ifade edilmesine karşın (Tremblay vd., 2014; Guan vd., 2013 Bahrami vd., 2013; Bezuidenhout vd., 2013; Chang vd., 2012; Coetzee ve Schreuder, 2011; Cerdin ve Pargneux, 2010; Klapwijk ve Rommes 2009; Peterson ve Roger, 2009; Danziger vd., 2008; İtuma ve Simpson 2006; Kniveton, 2004; Lee ve Wong, 2004; Beck ve Lopa, 2001) yurt içinde yapılan çalışmaların bir kısmında Kariyer Çapaları olarak ifade edildiği (Adıgüzel, 2009; Gezen ve Köroğlu, 2014; İbicioğlu vd., 2011) bir kısmında ise kariyer değerleri şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir (Batur ve Adıgüzel, 2014; Çarıkçı ve Morçin, 2014; Başol vd., 2012; Bayram vd., 2012; Türkay ve Solmaz, 2011; Koca, 2010; Türkay ve Eryılmaz, 2010).

Kariyer çapaları

Schein (1996), 1974 yılında yapmış olduğu araştırmasında insanların ihtiyaç, değer ve yeteneklerini yansıtan özellikleri olarak tanımladığı ve bireylerin hem iş hem de sosyal yaşamlarında önemli bir yeri olan kariyer çapalarının 5 kategoriden oluştuğunu ifade etmiştir. Ancak sonraki çalışmalarında bu beş kategoriye 3 kategori daha eklemiştir. Schein bu çapaları "Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik, Genel Yönetimsel Yetkinlik, İstikrar, Girişimcilik, Bağımsızlık, Meydan Okuma, Adanmışlık, ve Yaşam Tarzı" olarak ifade etmiştir.

Kariyer çapaları aşağıda ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Teknik ve fonksiyonel yetkinlik: İşiyile ilgili olarak teknik beceri gerektiren görevlere yatkın olma özelliği bu kariyer çapasının baskın olduğu bireylerde görülmektedir. Bu kariyer çapasının belirgin olduğu bireyler için yapmış oldukları işte kendilerini geliştirmeleri ve uzmanlaşmaları bir üst pozisyona getirilmelerinden daha önemlidir (Danziger vd., 2008:7). Teknik ve fonksiyonel kariyer çapasına sahip olan kişiler için işin kendisi, işle ilgili diğer tüm faktörlerden daha önemlidir (Tan ve Quek, 2001).

Yönetimsel yetkinlik: Bu kariyer çapası belirgin olduğu kişilerin insanları yönetme noktasında istekli oldukları söylenebilir (Schein, 1996). Genel yönetimsel yetkinlik kariyer çapasına sahip olan bireyler için çalıştıkları organizasyonda temel hedef tepe yöneticisi olmaktır. Bu noktada kendi başarılarını çalıştıkları işletmenin başarısıyla ayrı düşünmemekle beraber insanlarla beraber belirlenen hedeflere doğru ilerlemek bu çapanın belirgin olduğu bireylerde en yaygın görülen özelliklerdir (Tan ve Quek, 2001: 530).

İstikrar: İstikrar kariyer çapasının baskın olduğu bireyler için önemli olan nokta; yapmış oldukları işlerin kendilerini ekonomik anlamda güvende hissetmelerini sağlayacak olan imkânların var olmasıdır (Messara vd., 2009: 51). Bu kariyer çapasına sahip olan bireyler çalışacakları örgütlerde uzun süreli istihdam edilmeyi hedeflerler (Yarnall, 1998: 59). İstihdam garantisinin, iş güvencesinin ve emeklilik imkânlarının bulunmadığı işlerde çalışmak istememeleri bu kariyer çapasının baskın olduğu bireylerin en

önemli özellikleridir. Bununla beraber iş güvencesinin var olduğu işlerde çalışmak bu bireylerin iş yaşamlarında mutlu olmasını sağlar (Adıgüzel, 2009: 281).

Girişimcilik: Girişimcilik kariyer çapasına sahip bireylerde yeni bir ürün oluşturmak, yeni projelerde görev almak, bilgi ve becerilerini bu hedefleri gerçekleştirmek için kullanmak eğilimi görülür. Öte yandan bu kariyer çapasının belirgin olduğu kişiler kurumsal bir firmada çalışsalar bile her zaman kendi işlerini kurma fikrini ön planda tutarlar (Danziger ve Valency, 2006: 294). Risk almak ve zorlukların üstesinden gelebilmek için sürekli çaba sarf etmeleri onların en belirgin özellikleridir (Schein, 2006: 19).

Bağımsızlık: Bu kariyer çapasının belirgin olduğu kişiler, çalıştıkları örgütlerdeki kısıtlamalardan oldukça rahatsız olurlar. Motivasyon düzeyleri oldukça yüksek olmakla birlikte yapacakları işlerin önem sırasını ve zaman planlamalarını kendileri belirlemek isterler (Danziger ve Valency, 2006: 294). Bu kariyer çapasına sahip bireyler için önemli olan iki kavram serbest hareket etme ve başkalarına bağlı olmamaktır. Serbest meslek sahiplerinin, saha satış elamanlarının ve profesörlerin bu kariyer çapasına sahip oldukları söylenebilir (Schein, 2006: 16).

Meydan Okuma: Bu kariyer çapasının baskın olduğu bireylerin büyük engelleri aşabilme noktasında içsel motivasyonları oldukça yüksektir. Karmaşık problemlerin çözülmesi için çaba harcamaktan geri durmamaları ve herhangi bir rekabet durumunda kazanma arzusu göstermeleri onların en belirgin özellikleridir (Suuttari ve Taka, 2004: 836). Meydan okuma kariyer çapasına sahip olan bireylerde her zaman ve her koşulda başarılı olma isteği söz konusudur (Schein, 2006: 22).

Adanmışlık: Bu kariyer çapasına sahip olan bireyler, kariyerlerinin insanlara faydalı olma ve onlara hizmet etme etrafında şekillenmesini arzularlar. Çevrelerinde meydana gelen problemlere karşı oldukça duyarlıdırlar. Adanmışlık kariyer çapasının belirgin olduğu bireyler için insanlara yardımcı olmak kendi yeteneklerini ortaya koymaktan daha önemlidir. İçinde yaşadıkları toplumu olumlu yönde değiştirme çabasını göstermekten geri durmazlar (Yarnall, 1998: 59).

Yaşam Tarzı: Bu kariyer çapasına sahip olan bireyler bireysel ihtiyaçları ve ailesel ihtiyaçları dengede tutma arayışı içindedirler (Messara vd., 2009: 52). Onlar için bireysel kariyerleri yaşamlarının en büyük parçasını oluşturmamakla beraber sadece bir bölümünü ifade eder. Çalışmayı hedefledikleri işlerin, çalışma saatlerinin ve iş temposunun aile yaşamlarını olumsuz etkilemelerini istemezler (Schein, 2006: 19).

Literatür Araştırması

Yapılan literatür araştırmasında yurt içinde ve yurt dışında ortaöğretim düzeyinde mesleki turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer çapalarını konu alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Öğrencilerin kariyer çapaları ile örtüşen mesleklerde eğitim almaları hem ülke kaynaklarının verimli kullanılması hem de öğrencilerin gelecekteki kariyerleri açısından oldukça önemlidir. Kariyer çapaları modelinin yurtdışında yapılan çalışmalarda eğitim ile ilgili sınırlı sayıda araştırmaya konu olduğu görülmüştür (Klapwijk ve Rommes 2009; Peterson ve Roger 2009; Tan ve Quek, 2001). Klapwijk ve Rommes (2009), derinlemesine görüşme yöntemini kullanarak Hollanda'da 15-17 yaş arası 26 lise öğrencisinin kariyer çapalarını konu aldıkları araştırmalarında öğrencilerin Schein

(1990), tarafından ortaya konulan kariyer çapalarından “istikrar” kariyer çapasını daha çok benimsediklerini saptamışlardır. Peterson ve Roger (2009), Fransa’da anket yöntemini kullanarak meslek okullarından mezun 127 katılımcının kariyer değerleri arasındaki ilişkiyi konu almışlardır. Araştırma sonuçlarına göre yönetsel yetkinlik, özerklik, teknik ve fonksiyonel ve istikrar kariyer çapaları arasında yakın bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Tan ve Quek (2001), anket yöntemini kullanarak Singapur’da görev yapan öğretmenlerin kariyer çapaları ile içsel ve dışsal kariyer tatminlerini karşılaştırdığı araştırmada aradaki ilişkinin anlamlı olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırmalar dışındaki çalışmaların farklı sektörlerde istihdam edilen çalışanların kariyer çapalarını incelediği tespit edilmiştir (Chapman ve Brown, 2014; Tremblay vd., 2014; Bahrami vd., 2013; Guan vd., 2013; Chang vd., 2011; Coetzee ve Schreuder, 2011; Weber ve Ladkin, 2011; Cerdin ve Pargneux, 2010; Danziger ve Valency, 2006; İtuma ve Simpson, 2006; Kniveton, 2004; Lee ve Wong, 2004; Suutari ve Taka, 2004).

Kariyer çapaları modeli ile ilgili olarak son yıllarda yurt içinde yapılan çalışmaların ise genellikle üniversite öğrencileri üzerinde yoğunlaştığı (Çarıkçı ve Morçin, 2014; Gezen ve Köroğlu, 2014; Karakaya vd., 2013; Koca, 2010; İbicioğlu vd., 2011; Adıgüzel, 2009; Başol vd., 2012 ; Bayram vd., 2011) lise öğrencilerinin kariyer çapalarını konu alan ise sadece bir çalışmanın olduğu (Batur ve Adıgüzel, 2014) tespit edilmiştir. Batur ve Adıgüzel (2014), fen liselerinde öğrenim gören 349 öğrencinin kariyer çapalarını inceledikleri araştırmalarında araştırmaya katılan öğrencilerin daha çok istikrar kariyer çapalarını önemstediklerini tespit etmişlerdir. Öte yandan araştırma sonuçlarına göre girişimcilik kariyer çapası cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Tespit edilen farklılığın ise erkek öğrencilerin girişimcilik kariyer çapasını kız öğrencilere göre daha fazla tercih etmiş olmalarından kaynaklanmaktadır. Çarıkçı ve Morçin (2014), ön-lisans turizm öğrencilerinin kariyer çapalarını konu aldıkları çalışmalarını 35 öğrenciyle gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonucunda öğrencilerin baskın olan kariyer çapalarının girişimcilik olduğu tespit edilmiştir. Gezen ve Köroğlu (2014), anket yöntemini kullanarak lisans düzeyinde turizm eğitimi alan 420 öğrencinin meslek ve kariyer seçimine etki eden kariyer çapalarının belirlenmesi amacıyla yapmış oldukları çalışmalarında araştırmaya katılan öğrenciler için önemli olan kariyer çapalarını teknik ve fonksiyonel yetkinlik, hayat tarzı, girişimcilik ve bağımsızlık olduğunu tespit etmişlerdir. Karakaya vd. (2013), farklı üniversitelerde öğrenim gören erkek sporcu öğrencilerin kariyer değerlerine ilişkin algılamalarını konu aldıkları araştırmalarını 144 öğrenci ile gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre üniversitelerde spor faaliyetleri ile uğraşan sporcu öğrencilerin farklı kariyer değerlerine sahiptirler. Bunun yanında araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim gördükleri üniversite değişkenine göre “İstikrar”, “Meydan Okuma” ve “Kendini Adama” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. İbicioğlu vd. (2011), anket yöntemini kullanarak üniversite öğrencilerinin sahip oldukları kariyer değerlerini belirlemeyi amaçladıkları araştırmalarında, araştırmaya katılan 760 öğrencinin girişimcilik, meydan okuma ve adanmışlık kariyer değerlerine yoğunlaştıklarını tespit etmişlerdir. Öte yandan araştırmanın dikkat çeken diğer önemli sonucu ise araştırma bulgularından hareketle araştırmaya katılan öğrencilerin farklı kariyer değerlerine ait özellikleri aynı anda taşımalarının tespit edilmiş olmasıdır. Koca (2010), dört farklı fakültede öğrenim görmekte olan 192 öğrencinin demografik özellikleriyle kariyer değerleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada öğrenciler tarafından önemli olan kariyer değerlerinin; yaşam tarzı, yönetsel yetkinlik ve girişim-

cilik kariyer değerlerinin olduğunu tespit etmiştir. Bunun yanında araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile istikrar kariyer çapası arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Adıgüzel (2009), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kariyer değerlerini incelediği araştırmasında öğrencilerin farklı kariyer değerlerine sahip olduklarını tespit etmiştir. Öte yandan öğrencilerin en fazla “İstikrar” kariyer çapasını benimsemelerini Türkiye’deki iş bulma ve çalışma şartlarına dayandırmıştır. Başol vd. (2012), Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören 356 öğrencinin kariyer değerlerini inceledikleri araştırmalarında öğrencilerin baskın olan kariyer değerlerinin istikrar ve yaşam tarzı kariyer değerleri olduğunu tespit etmişleridir. Bayram vd. (2011), üniversite öğrencilerinin kariyer değerleri üzerinde kişiliğin etkisini araştırdıkları çalışmalarını 377 öğrenci ile gerçekleştirmişlerdir. Yapılan araştırmada kişilik özellikleri ile kariyer değerleri karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre en yüksek ilişki gelişime açıklık kişilik özelliği ile meydan okuma kariyer çapası arasında tespit edilmiştir. Öte yandan araştırmaya katılan kız öğrencilerin “Teknik ve Fonksiyonel”, “İstikrar” “Girişimcilik”, “Adanmışlık” kariyer değerleri puan ortalamalarının belirtilen değerlerde erkek öğrencilerde yüksek bulunması araştırmanın dikkat çeken bir diğer sonucudur.

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu araştırmanın amacını, mesleki turizm eğitimi gören öğrencilerin meslek seçimleri ile kariyer çapaları arasındaki uygunluğun değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Bunun yanında araştırmaya katılan öğrencilerin kariyer çapaları arasındaki ilişki de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Problemi

Schein kariyer çapalarını “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik, Genel Yönetsel Yetkinlik, İstikrar, Girişimcilik, Bağımsızlık, Meydan Okuma, Adanmışlık, ve Yaşam Tarzı” olarak ifade etmiştir. Bununla beraber kariyer çapalarının bireylerin ihtiyaç, değer ve yeteneklerini ortaya koyduğunu belirtmiştir (Schein, 1990: 5-11; Schein, 1996: 81-85).

Schein (1996), “İstikrar” kariyer çapasının ön planda olduğu bireylerin çalışacakları örgütlerde uzun süreli istihdam edilmeyi hedeflediklerini ifade etmiştir (Yarnall, 1998: 57). Turizm eğitimi ile ilgili olarak yapılan bir çok araştırmada ise turizm eğitimi gören mezun öğrencilerin, eğitimlerini tamamlayıp meslek yaşamlarına başladıktan kısa bir süre sonra turizm sektöründen ayrıldıkları sonucu tespit edilmiştir (Jiang ve Tribe, 2009; King vd., 2003; Jenkins, 2001; Kuslivan ve Kuslivan, 2000; Cothran ve Combink, 1999; Altman ve Brothers, 1995; Getz, 1994.; Baron ve Maxwell 1993; Pavesic ve Brymer, 1990). Dolayısıyla turizm sektöründe aynı işyerinde uzun yıllar çalışmayı hedefleyen öğrencilerde bu kariyer çapasının daha geri planda olması gerekmektedir.

Schein (1996), “Adanmışlık” kariyer çapasının öne çıktığı bireylerin, insanlara faydalı olmayı ve onlara hizmet etmeyi kendi yeteneklerini ortaya koymaya tercih edebileceklerini ifade etmiştir (Yarnall, 1998: 57). Turizm sektörü emek-yoğun bir sektördür. Çünkü hizmet sunan ve hizmet talep eden tarafı insanlar oluşturmaktadır (Ünlüönen ve Boylu, 2005). Diğer taraftan turizm sektöründe istekli ve adanmış iş görenlere ihtiyaç duymaktadır (Avcı, 2011: 7). Dolayısıyla turizm sektöründe istihdam edilmeyi ve başarılı bir iş yaşamını hedefleyen öğrencilerde “Adanmışlık” kariyer çapasının ön planda

olması gerekmektedir.

Schein (1996), “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik” kariyer çapasını taşıyan bireylerin yapacakları işin teknik ve uzmanlık gerektiren bir yönünün olması gerektiğini ifade etmiştir (Danziger vd., 2008: 7). Turizm sektöründe sunulan hizmetler soyut niteliklere dayanmaktadır. Soyut olan bu hizmetlerin turistler tarafından fark edilmesini sağlayabilmek için somutlaştırılması gerekmektedir. Bu durum ise turizm sektöründe görev alacak bireylerin teknik becerilere sahip olmasını gerektirmektedir (Aslan vd., 2012: 214). Buna göre turizm sektöründe başarılı olmayı hedefleyen öğrencilerin “Teknik Fonksiyonel Yetkinlik” kariyer çapasını daha ön planda tutması gerekmektedir.

Schein (1996), “Yaşam Tarzı” kariyer çapasının belirgin olduğu bireylerin, yapacakları mesleğe ilişkin çalışma saatlerinin ve iş temposunun aile yaşamlarını olumsuz etkilemesini istemeyeceklerini ifade etmiştir. Turizm sektöründe ise iş temposu ve iş gören devir hızı yüksek ve iş verimliliği ise düşüktür (Aslan vd., 2012: 214). Bu noktada turizm sektöründe çalışmayı hedefleyen öğrenciler için “Yaşam Tarzı” kariyer çapasının daha geri planda olması gerekmektedir.

Schein (1996), “Yönetmel Yetkinlik” kariyer çapasının ön planda olduğu bireyler kendi başarıları ile çalıştıkları işletmenin başarılarını ayrı düşünmemektedirler. Bununla beraber insanlarla beraber belirlenen hedeflere doğru ilerlemek bu çapanın ön planda olduğu bireylerde en yaygın görülen özelliklerdir (Tan ve Quek, 2001: 530). Turizmde sektörel başarı iş görenlerin bireysel özelliklerine bağlıdır (Aslan vd., 2012: 203). Turizm sektöründe başarılı olmak isteyen bireylerde ise sektörün insan odaklı olduğu göz önüne alındığında “Yönetmel Yetkinlik” kariyer çapasının ön planda olması gerekmektedir.

Schein (1996), “Bağımsızlık” kariyer çapasını taşıyan bireylerin işlerine yönelik motivasyon düzeylerinin yüksek olduğunu, “Girişimcilik” kariyer çapasını taşıyan bireylerin ise risk almaktan kaçınmayacaklarını belirtmiştir (Coetzee ve Schreuder 2011: 81). Turizm sektöründe çalışacak bireylerin ise yaptıkları işlere yönelik olarak sorumluluk duygusunu taşımaları gerekmektedir (Aslan vd., 2012: 207). Bu bağlamda turizm sektöründe kariyer hedefleyen öğrencilerin “Bağımsızlık” ve “Girişimcilik” kariyer çapalarını daha ön planda tutmaları gerekmektedir.

Dolayısıyla Schein (1996) tarafından ortaya konulmuş olan “Adanmışlık”, “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik” “Yönetmel Yetkinlik”, “Bağımsızlık” ve “Girişimcilik” kariyer çapalarının turizm sektöründe başarılı bir iş yaşamını hedefleyen öğrencilerde daha ön planda olması gerekirken; “İstikrar” ve “Yaşam Tarzı” kariyer çapalarının ise daha geri planda olması gerekmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi “Mesleki Turizm Eğitimi gören öğrencilerin meslek seçimleri ile kariyer çapaları turizm sektöründe çalışmak ve başarılı olmak için örtüşmekte midir?” olarak belirlenmiştir.

2. Yöntem

Araştırma Modeli

Mesleki turizm eğitimi gören öğrencilerin meslek seçimlerinin kariyer çapaları ile uygunluğunu tespit etmeye yönelik bu araştırma ilişkisel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Araştırmada kullanılan anket formunda yer alan öğrencilerin kariyer çapalarını tespit etmeye yönelik sorular Schein (1996), tarafından ortaya konulan “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik, Genel Yönetmel Yetkinlik, İstikrar, Girişimcilik, “Bağımsızlık, Meydan Okuma, Adanmışlık, Yaşam Tarzı” kariyer çapaları boyutları altında analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında öğrencilerin tamamen iş yaşamına başlamamış olmalarından dolayı “Meydan Okuma” kariyer çapası ise analizlere dahil edilmemiştir. Turizm sektöründe başarılı bir kariyer için ön planda olması gereken kariyer çapaları ve gerekçeleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Turizm Sektöründe Başarılı Bir Kariyer İçin Belirgin Olması Gereken Kariyer Çapaları ve Gerekçeleri

Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik	Turizm sektörünün mutfak, servis ve ön büro gibi dallarında gerçekleştirilen işlemlerin her zaman teknik bir yönü söz konusudur.
Girişimcilik-Bağımsızlık	Turizm sektöründe çalışacak bireylerin motivasyon düzeylerinin yüksek olması ve yaptıkları işlere yönelik olarak sorumluluk duygusunu taşımaları gerekmektedir
Adanmışlık	Turizm sektöründe çalışanlar bilgi ve becerilerini başka insanlara hizmet etmede ve faydalı olma amacıyla kullanmaktadır.
Yönetmel Yetkinlik	Turizm sektörü bir hizmet sektörüdür. Bununla beraber turizm sektöründe sunulan hizmetler çalışanlar etrafında kümelennmiştir.

Veri Toplama Aracı ve İçeriği

Bu araştırma, mesleki turizm eğitimi gören öğrencilerin meslek seçimlerinin kariyer çapaları ile uygunluğunun belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla yurt içinde ve yurt dışında yapılan ilgili çalışmalardan faydalanılarak anket formu oluşturulmuştur. Mesleki turizm eğitimi gören öğrencilerin belirgin olan kariyer çapalarının ortaya konulması amacıyla oluşturulan anket formu demografik bilgiler ve öğrencilerin kariyer çapalarını belirlemek amacıyla hazırlanan sorulardan oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümde öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 14, ikinci bölümünde ise öğrencilerin kariyer çapalarını tespit etmeye yönelik 15 soru olmak üzere toplam 29 soru yer almaktadır. Öğrencilerin kariyer çapalarına yönelik sorular Schein (1990), Türkay ve Solmaz (2011), Türkay ve Eryılmaz (2010) ve Erdoğan, (2004)’ün yapmış oldukları çalışmalardan faydalanılarak hazırlanmıştır. Anket formu “5= Tamamen katılıyorum”, “4=Katılıyorum”, “3=Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum”, “2=Katılmıyorum” ve “1=Hiç katılmıyorum” şeklinde 5’ li Likert

ölçeği tipinde hazırlanan sorulardan oluşmaktadır.

Anket formunda Schein (1996), tarafından ortaya konulmuş olan; “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik, Yönetmel Yetkinlik, İstikrar, Girişimcilik, Bağımsızlık, Meydan Okuma, Adanmışlık ve Yaşam Tarzı” kariyer çapalarına yönelik ifadeler yer almaktadır. “Uzmanlık gerektiren görevler üstlenmek isterim ve eğitimini aldığım alanda çalıştığım bir kariyer isterim.” ifadeleri “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik” kariyer çapası boyutunda; “Kendi çalışma saatlerimi seçme serbestliğine izin veren bir kariyer isterim, kontrolden uzak, serbest çalışabileceğim bir kariyer isterim ve kendi işimin patronu olabileceğim bir kariyer isterim.” ifadeleri ise “Bağımsızlık” kariyer çapası boyutunda yer almaktadır. “Bilgi ve becerilerimi başkalarının hizmetinde kullanabileceğim bir kariyer isterim ve her zaman diğer insanlara yardım edebileceğim bir kariyer isterim.” ifadeleri “Adanmışlık” kariyer çapası boyutu altında; “Girişimcilik faaliyetleri kariyerimin en önemli parçasıdır ve bilgi ve becerilerimi yeni bir işletme kurmak için kullanmak isterim.” ifadeleri ise “Girişimcilik” kariyer çapası boyutunda yer almaktadır. “insanlara liderlik edecek ve onları etkileyecek bir kariyer isterim ve insanları yönetmek etkilemek yönlendirmek ve kontrol etmekten hoşlanırım.” ifadeleri “Yönetmel Yetkinlik” kariyer çapası boyutu altında; “mesleğimin aileme ve sosyal yaşantıma da zaman ayırmayı tercih ederim ve toplumun saygı duyduğu bir mesleğimin olması benim için önemlidir.” ifadeleri ise “Yaşam Tarzı” kariyer çapası boyutunda yer almaktadır. “İş garantisi olan bir meslekte kariyerim olsun isterim ve kendi mesleğim ve uzmanlık alanımla ilgili işlerde uzun süre çalışabileceğim bir kariyer isterim.” ifadeleri de “İstikrar” kariyer çapası boyutu altında yer almaktadır. Araştırma 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında Gaziantep İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli izinler alınarak bünyelerinde mesleki turizm eğitime ait alan ve dalların olduğu 2 farklı kurum tipinde ve üç farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya okula kayıtlı olan ve devam eden 406 öğrenci katılmış ve anket formlarının sınıf ortamında bizzat araştırmacılar eşliğinde cevaplanması sağlanmıştır.

Çalışma Evreni

Araştırmacının, doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak, hakkında değerlendirmelerini belirtebileceği evren çalışma evrenidir. (Altunışık vd., 2007; Karasar, 2004; Bal, 2001). Veri analizinin adımlarından biri olan veri toplama işlemi ise tamsayım ve örnekleme olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Hakkında araştırma yapılmak istenen birimlerin tamamının oluşturduğu topluluğa anakütle, anakütlenin tamamının gözlemlenmesine ise tamsayım denir (Bayram, 2004: 7). Araştırmacıların araştırmanın gerçekleştirildiği üç kurumdan birinde görev yapmasından dolayı örnekleme seçme yoluna gidilmesi tercih edilmemiştir. 2014-2015 Eğitim- Öğretim yılında Gaziantep’te araştırmanın gerçekleştirildiği 3 farklı okulda mesleki turizm eğitimi gören toplam 428 öğrenci kayıtlıdır. Bu öğrencilerin 91’i 9. sınıfta, 146’sı 10. sınıfta, 108’i 11. sınıfta ve 79’u ise 12. sınıfta eğitim görmektedirler. Buna göre yapılan bu araştırmanın çalışma evrenini 428 öğrenci oluşturmaktadır. Ancak araştırma sürecinde 428 öğrenciden devamsızlık ve okulu bırakma sebeplerinden dolayı 22 öğrenciye ulaşılamamıştır. Sonuç itibarı ile 406 öğrenci üzerinden veriler elde edilerek tam sayım gerçekleştirilmiştir.

Pilot Uygulama ve Ölçümün Güvenilirliği

Esas uygulamaya geçilmeden önce, hazırlanan anket formunun anlaşılabilirliğini ve uygulanabilirliğini sınamak ve ölçümün güvenilirliğini test etmek amacıyla çalışma evreni içerisinde 100 adet anket formu pilot uygulamaya tabi tutulmuştur. Bu uygulama 2014 yılı Kasım ayında araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiş ve anket formlarının doldurulmasının her sınıfta 15 dakika civarında sürdüğü gözlemlenmiştir. Anket formlarının doldurulması esnasında soruların içeriği ve anlaşılabilirliğine ilişkin herhangi bir olumsuz geribildirim alınmamış ve bundan dolayı sorular üzerinde herhangi bir değişikliğe gidilmeyerek anketin yapı geçerliliğine sahip olduğu değerlendirilmiştir. Pilot uygulamada ölçümün güvenilirliğini test etmek amacıyla Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre 15 soru için Cronbach's Alpha 0,798, ilk sekiz soru için Cronbach's Alpha 0,654 ve geriye kalan 7 soru için ise Cronbach's Alpha 0,709 olarak hesaplanmıştır. Alpha katsayısı 0.00-0.39 ise ölçek güvenilir değil, 0.40-0.59 ise ölçeğin güvenilirliği düşük, 0.60-0.79 ise ölçek oldukça güvenilir, 0.80-1.00 ise ölçek yüksek güvenilirliğe sahip olarak değerlendirilir (Akbulut, 2010:80). Pilot uygulama sonucunda anket sorularının oldukça güvenilir olduğu görülmüştür.

Esas Uygulama ve Ölçümün Güvenilirliği

Pilot uygulamanın geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarından sonra anketin esas uygulamasına geçilmiştir. Bu uygulama, 2014 yılının Aralık ayında araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçümün güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre 15 soru için Cronbach's Alpha 0,786, ilk sekiz soru için Cronbach's Alpha 0,647 ve son 7 soru için ise Cronbach's Alpha 0,701 olarak hesaplanmıştır. Alpha katsayısı 0.00-0.39 ise ölçek güvenilir değil, 0.40-0.59 ise ölçeğin güvenilirliği düşük, 0.60-0.79 ise ölçek oldukça güvenilir, 0.80-1.00 ise ölçek yüksek güvenilirliğe sahip olarak değerlendirilir (Akbulut, 2010:80). Buna göre anket sorularının oldukça güvenilir olduğu görülmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışma evreninden elde edilen veriler SPSS 16 paket programında analiz edilmiştir. Veri setine hangi analizlerin uygulanacağını tespit etmek amacıyla öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Bunun içinde $n > 30$ olduğu için Kolmogorov-Smirnov Testi gerçekleştirilmiştir. Test sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu durumda veri setine parametrik olmayan testlerin uygulanması gerekmektedir. Ancak parametrik olmayan testlerin etkinliği aynı şartlar altındaki parametrik testlere göre daha azdır (Bircan vd., 2003: 70). Bundan dolayı veri seti üzerinde normal dağılım koşullarını sağlayabilmek için doğrusal olmayan dönüştürme işlemlerinin denemesi önerilmektedir (Akbulut, 2010: 46). Araştırma verilerinin normal dağılımını sağlamak amacıyla ilk olarak verilerin karesi hesaplanmış sonrasında ise LOG10 dönüşümü alınmıştır. Yapılan bu analizlerin sonucunda da yine veri setinin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir ($p < 0,05$). Dolayısıyla öğrencilerin kariyer çapalarıyla; öğrencilerin turizm sektöründe

kariyer hedefleri Kruskal Wallis H Testi'ne tabi tutulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin kariyer çapaları arasındaki ilişki ise Spearman Brown Korelasyon katsayısı hesaplanarak ortaya konulmuştur.

3. Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 40,4'ü erkek, % 59,6'sı ise kızdır. Öğrencilerin %5,7'si 14, %22,7'si 15, %31,8'i 16, %25,9'u 17 ve % 13,3'ü ise 18 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin %21,4'ü 9. sınıf, %34,7'si 10 sınıf, %22,9'u 11.sınıf ve %20,9'u ise 12. sınıfta eğitim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden %67'si Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Alanında, %33'ü ise Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanında eğitim görmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kariyer çapalarının dağılımı ve turizm sektöründe istihdam özellikleri ile karşılaştırılması Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2 : Öğrencilerin kariyer çapalarının dağılımı ve turizm sektöründe istihdam özellikleri ile karşılaştırılması

Kariyer çapaları	n	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç	Değerlendirme
İstikrar	406	4,4741	0,69474	Tamamen Katılıyorum	Uygun değil
Yaşam Tarzı	406	4,4618	0,77882	Tamamen Katılıyorum	Uygun değil
Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik	406	4,2512	0,81328	Tamamen Katılıyorum	Uygun
Girişimcilik	406	4,1392	0,80644	Katılıyorum	Uygun
Adanmışlık	406	4,0037	0,88366	Katılıyorum	Uygun
Yöneltilmiş Yetkinlik	406	3,9840	0,99709	Katılıyorum	Uygun
Bağımsızlık	406	3,9319	0,79159	Katılıyorum	Uygun

Tablo 1'de mesleki turizm eğitimi gören öğrencilerin kariyer çapalarına yönelik puanların aritmetik ortalama, standart sapma değerleri ve turizm sektörünün istihdam özellikleri ile karşılaştırılması görülmektedir. Buna göre öğrencilerin kariyer çapalarına ilişkin dağılımı: "İstikrar $\bar{x}=4,4741$ ", "Yaşam Tarzı $\bar{x}=4,4618$ ", "Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik $\bar{x}=4,2512$ ", "Girişimcilik $\bar{x}=4,1392$ ", "Adanmışlık $\bar{x}=4,0037$ ", "Yöneltilmiş Yetkinlik $\bar{x}=3,9840$ ", "Bağımsızlık $\bar{x}=3,9319$ " olarak tespit edilmiştir. Kariyer çapalarının standart sapmaları $\pm 0,6947$ ile $0,9970$ arasında değişmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin daha fazla ön planda tuttıkları kariyer çapalarının sırasıyla "İstikrar ,Yaşam Tarzı, Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik, Girişimcilik ve Adanmışlık" olduğu görülmüştür. Öğrencilerin anket formunda yer alan ifadelere verdikleri cevaplardan kariyer çapalarına yönelik ifadelere katıldıkları görülmektedir. Bu sonuç Schein (1990)'ın çalışmasında belirtmiş olduğu bir bireyin sadece bir kariyer çapasına sahip olması görüşünün aksine Feldman ve Bolino (1996)'nın çalışmalarında ortaya koydukları bireylerin aynı anda birden fazla kariyer çapasına sahip olabilecekleri görüşünü destekler niteliktedir.

Öte yandan çalışmanın problem durumu kısmında belirtilen turizm sektörünün çalışma şartları ile öğrenciler tarafından daha ön planda tutulan “İstikrar ve Yaşam Tarzı” kariyer çapalarının örtüşmediği diğer kariyer çapalarının ise sektördeki çalışma şartları ile örtüştüğü görülmektedir.

Tablo 3: Araştırmaya katılan öğrencilerin kariyer çapalarının öğrencilerin turizm sektöründe kariyer yapma hedefi ile Kruskal Wallis H Testi karşılaştırılması

Kariyer çapaları	Grup Sıra Ortalama			Ki Kare	SD	P
	Evet	Ne Evet Ne Hayır	Hayır			
Bağımsızlık	200,39	198,41	213,25	0,660	2	,719
Adanmışlık	215,79	184,93	176,69	8,656	2	,013
Girişimcilik	224,01	174,23	165,07	21,494	2	,000
Yönetmel Yetkinlik	201,99	193,27	217,83	1,725	2	,422
İstikrar	204,94	195,75	199,49	0,585	2	,746
Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik	230,21	156,92	177,01	36,447	2	,000
Yaşam Tarzı	207,75	192,34	194,92	1,818	2	,403

Tablo 3’e göre araştırmaya katılan öğrencilerin turizm sektöründe kariyer hedefleri ile “Adanmışlık”, “Girişimcilik” ve “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik” kariyer çapaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırmaya katılan öğrencilerden sadece turizm sektöründe kariyer hedefi olanlar Adanmışlık”, “Girişimcilik” ve “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik” kariyer çapalarını daha ön planda tutmaktadırlar.

Bu farklılıkların etki büyüklüğüne yönelik eta (η) ve eta kare (η^2) değerleri hesaplanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin turizm sektöründe kariyer hedefleri ile anlamlı farklılığın belirlendiği kariyer çapaları arasındaki ilişkinin etki büyüklüğü ölçümüne yönelik eta ve eta kare değerleri

	Eta	Eta Squared
Kariyer hedefi* Adanmışlık	,166	,027
Kariyer hedefi* Girişimcilik	,266	,071
Kariyer hedefi* Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik	,324	,105

Tablo 4’e göre öğrencilerin; Kariyer hedefi* Adanmışlık $\eta^2 = 0,027$; Kariyer hedefi*Girişimcilik $\eta^2 = 0,071$, ve Kariyer hedefi* Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik $\eta^2 = 0,105$ olduğu görülmüştür. Etki büyüklüğü değeri Cohen’e göre ($0,01 < \eta^2 < 0,06$) arasında ise küçük, ($0,06 < \eta^2 < 0,14$) arasında ise orta, ($0,14 < \eta^2 < +$) arasında ise geniş etki anlamına gelmektedir (Akbulut, 2010:114). Buna göre öğrencilerin; kariyer hedefleri ile adanmışlık kariyer çapası arasındaki ilişki küçük etki, girişimcilik ve teknik fonksiyonel yetkinlik kariyer çapaları arasındaki ilişki ise orta etki olarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya konu olan kariyer çapaları arasındaki ilişki korelasyon analizine tabi tutulmuş ve korelasyon sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Korelasyon katsayısı iki değişken arasındaki ilişkinin miktarını bulup yorumlamak amacı ile kullanılır. Pearson korelasyon katsayısı hesaplanabilmesi için, değişkenlerin birlikte normal dağılım göstermesi gereklidir. Değişkenler normal bir dağılım göstermiyorlarsa Spearman Brown Korelasyon katsayısı hesaplanır (Akbulut, 2010: 53; Altunışık, 2007: 334; Büyüköztürk, 2002: 31). Daha önce araştırma verilerinin Kolmogorov-Smirnov Testine tabi tutulduğu ve verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmişti ($p < 0,05$). Bununla beraber Kariyer Çapaları arasındaki ilişkinin yönü ve kuvveti Spearman Brown Korelasyon katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Korelasyon katsayısı (r), -1 ile +1 arasında değerler alabilmektedir. Korelasyon katsayısının pozitif olması değişkenler arasında doğrusal yönlü bir ilişkinin olduğunu, negatif olması ise ters yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2002: 31). Tablo 11'de yer alan korelasyon sonuçları incelendiğinde "İstikrar" ile "Yaşam Tarzı" kariyer çapaları arasındaki ilişkinin diğer kariyer çapalarına göre daha güçlü ve pozitif yönlü ilişki içinde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu iki kariyer çapasından birinin öne çıktığı öğrenciler için diğer kariyer çapası da öne çıkmış olmaktadır. Benzer şekilde "Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik" ile "İstikrar" kariyer çapaları arasında güçlü ve pozitif yönlü bir ilişki söz konusudur. Diğer taraftan yapılan korelasyon analizi ile elde edilen bu sonuç daha önce Feldman ve Bolino (1996)'nın ortaya koymuş oldukları "İstikrar ve Yaşam Tarzı" kariyer çapalarının yakın bir ilişki içinde olduğu sonucunu da destekler niteliktedir.

Tablo 5: Öğrencilerin kariyer çapalarının korelasyon analizi

		Bağımsızlık	Adanmışlık	Girişimcilik	Yöneltilmiş Yetkinlik	İstikrar	Teknik ve Fonksiyonel	Yaşam Tarzı
Bağımsızlık	Spearman korelasyonu	1,000						
	Anlamlılık							
	N	406						
Adanmışlık	Spearman korelasyonu	,329**	1,000					
	Anlamlılık	,000						
	N	406	406					
Girişimcilik	Spearman korelasyonu	,274**	,315**	1,000				
	Anlamlılık	,000	,000					
	N	406	406	406				
Yöneltilmiş Yetkinlik	Spearman korelasyonu	,239**	,236**	,360**	1,000			
	Anlamlılık	,000	,000	,000				
	N	406	406	406	406			

		Bağımsızlık	Adanmışlık	Girişimcilik	Yönetsel Yetkinlik	İstikrar	Teknik ve Fonksiyonel	Yaşam Tarzı
Güvenlik İstikrar	Spearman korelasyonu	,263**	,348**	,340**	,374**	1,000		
	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000			
	N	406	406	406	406	406		
Teknik ve Fonksiyonel	Spearman korelasyonu	,203**	,287**	,388**	,361**	,439**	1,000	
	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000		
	N	406	406	406	406	406	406	
Yaşam Tarzı	Spearman korelasyonu	,289**	,301**	,356**	,290**	,498**	,406**	1,000
	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	406	406	406	406	406	406	406

4. Sonuç ve Tartışma

Edgar H. Schein kariyer çapaları kavramını “mesleki benlik” olarak ifade etmektedir (Yarnall, 1998: 56). Schein (1990), kariyer çapalarını; “Bağımsızlık, Adanmışlık, Girişimcilik, Yönetsel Yetkinlik, İstikrar, Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik ve Yaşam tarzı” başlıklarında boyutlandırmıştır. Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi gören öğrenciler her ne kadar iş hayatına başlamamış olsalar bile eğitimleri sürecinde Schein tarafından belirlenen kariyer çapalarından birini taşımaları muhtemeldir. Buna karşın Feldman ve Bolino (1996) araştırmalarında Schein’in aksine bireylerin birden fazla kariyer çapasını taşıyabileceklerini tespit etmişlerdir. Yapılan bu araştırmaya katılan öğrenciler farklı kariyer çapalarını benimsemektedirler. Bu yönüyle araştırma sonuçları Feldman ve Bolino (1996)’nın hem bireylerin birden fazla kariyer çapasını taşıyabilmeleri hem de “İstikrar ve Yaşam Tarzı” kariyer çapalarının ilişkili olması hususlarında bu araştırma ile doğrudan örtüşmektedir. Bununla beraber öğrenciler için en önemli kariyer çapaları sırasıyla “İstikrar, Yaşam Tarzı, Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik ve Girişimcilik” olarak tespit edilmiştir. Bu çapaları ise yine sırasıyla “Adanmışlık, Yönetsel Yetkinlik ve Bağımsızlık” takip etmektedir.

Schein (1990), tarafından ortaya konulmuş olan kariyer çapalarını konu alan daha önce yapılan araştırmalarda öğrencilerin; cinsiyetleri, sınıf düzeyleri, öğrenim gördükleri bölümler ile kariyer çapaları arasındaki ilişki karşılaştırılmıştır. Dolayısıyla daha önce yapılan araştırmaların öğrencilerin belirgin olan kariyer çapalarının tespiti ve söz konusu kariyer çapaları üzerinde farklı demografik özelliklerin etkisinin konu alındığı tespit edilmiştir (Batur ve Adıgüzel, 2014; Çarıkçı ve Morçin, 2014; Gezen ve Köroğlu, 2014; Karakaya vd., 2013; Başol vd., 2012; Bayram vd., 2012; İbicioğlu vd., 2011; Koca, 2010; Adıgüzel, 2009;). Yapılan literatür araştırmasında ortaöğretim düzeyinde mesleki turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer çapalarını ve öğrencilerin taşıdıkları kariyer çapaları ile meslek seçimleri arasında-

ki uygunluğu konu alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yapılan bu araştırmada ise önceki araştırmalardan farklı olarak öğrencilerin eğitimini gördükleri meslekleri ile kariyer çapaları arasındaki uyum değerlendirilmiştir. Öğrencilerin kariyer çapalarının turizm sektörünün istihdam özelliklerinden dolayı diğer kariyer çapalarına göre ortalamalarının yüksek çıkması beklenen “Adanmışlık”, “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik”, “Yönetmel Yetkinlik” çapalarına ilişkin puanların diğer kariyer çapalarına göre daha düşük çıktığı tespit edilmiştir. Öte yandan ortalamalarının düşük çıkması beklenen “İstikrar ve Yaşam Tarzı” çapalarının puan ortalamalarının ise yüksek olduğu görülmüştür. Bunun yanında yapılan korelasyon analizi sonucunda “Adanmışlık”, “Teknik ve Fonksiyonel Yetkinlik”, “Yönetmel Yetkinlik” kariyer çapaları arasında ($p<0,01$) düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiş; buna karşın tespit edilen anlamlı ilişkinin diğer kariyer çapaları arasındaki ilişkiye göre daha düşük çıktığı belirlenmiştir. Diğer taraftan turizm sektöründe esnek çalışma saatlerinin söz konusu olması ve tatil dönemlerinde dahi çalışılması gerektiği düşünüldüğünde öğrencilerin “Yaşam Tarzı” kariyer çapasına ilişkin puan ortalamalarının diğer kariyer çapalarına göre düşük çıkması beklenirken yüksek çıktığı belirlenmiştir. Buna karşın öğrencilerin en çok “İstikrar” kariyer çapasını benimsemişlerdir. Bu sonuç ise Batur ve Adıgüzel (2014), tarafından fen liselerinde eğitim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirdikleri çalışma ile Klapwijk ve Rommes (2009) tarafından Hollanda’da lise öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmaları doğrularan destekler niteliktedir. Bununla beraber ortaöğretim düzeyinde mesleki turizm eğitimi gören öğrencilerden elde edilen bu bulgular Adıgüzel (2009), Başol vd. (2012), Karakaya vd. (2013), tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmalarla da örtüşmektedir. Öte yandan Gezen ve Köroğlu (2014), lisans düzeyinde turizm eğitimi gören öğrencilerinin belirgin olan kariyer çapalarını konu aldıkları araştırmalarında araştırmaya katılan öğrencilerin belirgin kariyer çapasının teknik ve fonksiyonel yetkinlik olduğunu tespit etmiştir. Koca (2010), dört farklı fakültede gerçekleştirdiği araştırmasında öğrencilerin sırasıyla “yaşam tarzı, yönetmel yetkinlik ve girişimcilik” kariyer çapalarına sahip olduğunu tespit etmiştir. Türkay ve Eryılmaz (2010), otel çalışanları üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasında çalışanların belirgin olan kariyer çapasının “bağımsızlık” olduğunu tespit etmiştir. İbicioğlu vd. (2011) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin belirgin olan kariyer çapalarının “girişimcilik” olduğunu tespit etmiştir. Çarıkcı ve Morçin (2014) tarafından ön lisans düzeyinde turizm eğitimi gören öğrencilerinin kariyer çapaları üzerine yapılan araştırmada da öğrencilerin belirgin olan kariyer çapasının “girişimcilik” olduğunu tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilere demografik özelliklerine ilişkin yöneltilen soruların yanında “Turizm sektöründe kariyer yapmak istiyor musunuz?” sorusu da yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin olarak turizm sektöründe kariyer hedefleyen öğrenciler için önemli olan kariyer çapalarını “adanmışlık, girişimcilik ve teknik ve fonksiyonel yetkinlik” olarak tespit edilmiştir. Bu noktada turizm sektöründe kariyer hedefi olan öğrencilerin turizm sektöründe görev almanın temelinde insanlara hizmet edebilme bilincinin olması gerekliliğinin farkında oldukları söylenebilir. Konuyla ilgili yurt içinde ve yurtdışında yapılan çalışmalar arasında mesleki eğitim gören lise öğrencilerinin eğitimini gördükleri meslekler ile kariyer çapalarını karşılaştıran bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

Turizmde sektörün gerekli gördüğü niteliklere sahip olan çalışanların var olması, alt ve üst yapı imkânlarının kaliteli ve çağdaş olmasından daha önemlidir (İçöz, 1991: 15). Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde eğitim gören öğrencilerin kariyerlerinde başarılı olabilmeleri için, ilgi ve yeteneklerine uygun alanlarda eğitim görmeleri gereklidir. Bununla beraber bireylerin meslek seçimleri geleceklerine yön verebilmeleri açısından oldukça önemlidir. Ülkemizde meslek seçimleri sosyo-ekonomik ve eğitim sisteminden kaynaklanan nedenlerden dolayı sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilememektedir (Batur ve Adıgüzel, 2014: 344). Diğer taraftan bireylerin istek ilgi, ve yetenekleri ile örtüşen meslekleri seçmiş olmalarının gelecek yaşamlarını mutlu bir şekilde sürdürmeleri üzerinde açık bir etkisi vardır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin kendi yetkinliklerine göre meslek seçimlerini gerçekleştirebilmelerinin sağlanması ile gelecek yaşamlarında meydana gelebilecek bir çok olumsuzluğun da önüne geçilmiş olunacaktır.

Yapılan bu araştırma sonucunda mesleki turizm eğitimi gören öğrencilerin meslek seçimlerinin kariyer çapaları ile uygunluğu değerlendirilmiştir. Kariyer çapalarının bir mesleğe başlama ve başarılı olma noktasındaki önemine araştırmanın kavramsal kısmında değinilmiştir. Ortaöğretim düzeyinde eğitimleri sürmekte olan öğrencilerin kariyer çapalarının eğitimini aldıkları mesleklerin özellikleriyle örtüşmesi gerekmektedir. Öğrencilerin gelecekteki kariyerleri açısından doğru zamanda ve isabetli kararlar verebilmeleri için Schein tarafından ortaya konulan "Kariyer Çapaları Modeli" ekseninde yapılacak araştırmaların ortaöğretim düzeyinde mesleki eğitim gören öğrenciler üzerinde yoğunlaşması gerektiği değerlendirilmektedir.

Araştırma Varsayımları ve Kısıtlar

Bu araştırmada öğrenciler arasında sosyo-ekonomik anlamda farklılıkların olduğu ve öğrencilerin kariyer çapalarının farklılık arz ettiği, araştırmaya katılan öğrencilerin anket sorularını tarafsız, içten ve gerçek görüşleri ile cevaplandıkları ve araştırmada kullanılan ölçeğin araştırmanın amacına ve yapısına uygun olduğu kabul edilmektedir.

Araştırma sonuçları değerlendirilirken bir takım kısıtlılıkların olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır. Araştırmanın sadece 2 farklı kurum tipinde ve 3 farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde yapılmış olması, devamsızlık ve okulu bırakma sebeplerinden dolayı kayıtlı olan öğrencilerden bir kısmının araştırmaya dâhil olmaması ve araştırma sonuçlarının sadece araştırmada kullanılan anket formunda yer alan ifadeleri yansıtması bu araştırmanın kısıtlılıklarıdır.

Öneriler

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında turizm eğitimi alan öğrencilerin aldıkları eğitimlerine uygun mesleklerde istihdam edilmesi hem gelecekteki kariyer planları açısından hem de Türk turizminin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda Türkiye'de turizm eğitiminin ilk ayağı olan ve bünyelerinde turizm eğitimine ait alan ve dalların olduğu mesleki ve teknik eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir. Bu noktada ilgili okullarda yürütülen mesleki rehberlik çalışmalarının meslek

dersleri öğretmenlerinin, sektör çalışanlarının ve özellikle öğrencilerin de fiilen dahil olduğu bir platformda yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin eğitim görecekları meslek alanlarını tercih etmeden önce söz konusu meslek alanlarında kısa iş deneyimleri yaşamalarının sağlanması öğrencilerin kariyer çapalarını keşfetmelerine katkı sağlayabilir. Bu çalışmaların yapılması öğrencilerin kariyer çapalarına uygun mesleklerde istihdam edilebilmeleri açısından oldukça önemlidir. Schein (1990), tarafından ortaya konulmuş olan kariyer çapaları temelinde, farklı alanlarda mesleki eğitim gören öğrenciler üzerinde çalışacak araştırmacılara ise aşağıdaki öneriler sunulabilir:

-Öğrencilere yönelik anket uygulamalarının bir takım zorlukları söz konusudur. Benzer çalışmaları yapacak araştırmacılar bu hususu göz önünde bulundurmalıdır.

-İleride yapılacak araştırmalar için örnekleme daha geniş tutulmuş çalışmalar önerilebilir. Her ne kadar öğrenci görüşleri farklı değişkenlerden etkilense de bu tip çalışmaların mesleki ve teknik eğitim ile turizm eğitiminin geleceği açısından önemli ve tekrarlanması gerektiği düşünülmektedir.

5. Kaynakça

- Adıgüzel, O. (2009). Schein'in kariyer çapaları perspektifinde Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin kariyer değerlerine ilişkin bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14 (2), 277-292.
- Altman, L. A. Brothers, L. R. (1995). Career longevity of hospitality graduates. *Fiu Hospitality Review*, 13(2),77-83.
- Altunışık R. Recai C. Bayraktaroğlu S. ve Yıldırım E. (2007). Sosyal Bilimlerde araştırma yöntemleri Spss uygulamalı 5.Baskı, *Sakarya Yayıncılık*, Sakarya.
- Akbulut Y. (2010). Sosyal bilimlerde Spss uygulamaları. *İdeal Kültür Yayıncılık*. İstanbul.
- Aslan, Z. Ünüvar, Ş. Başoda, A. (2012). Turizm eğitimi alan öğrencilerin kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve turizm sektörüne uyumu açısından değerlendirilmesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2),203 – 219.
- Avcı, N. (2011). Turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin iş değerleri: Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 7-18.
- Bahrami A. Aslani G. Abdollahic B. ve Torabi N. (2013). A study on the relation between quality of work life and four career anchors among the personnel of Esfahan's Iron foundry organization. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (83), 208 – 213.
- Bal, H. (2001). Bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri, Isparta: *Fen-Edebiyat Fak. Yayınları*.
- Baron, P. ve Maxwell, G. (1993). Hospitality management students image of the hospitality industry. *International Journay Of Contemporary Hospitality Management*, 5 (5), 5-8.
- Başol O. Bilge E. ve Kuzgun, Ş. (2012). Öğrencilerin kariyer değerlerini etkileyen unsurların tespitine yönelik bir araştırma: Bireysel değerler. *Electronic Journal of Vocational Colleges*. Aralık, 57-68
- Batur, Z. H. ve Adıgüzel, O. (2014). Schein'in Kariyer Değerleri Perspektifinde öğrencilerin kariyer tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma: Isparta İli Fen Lisesi öğrencileri örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (42), 327-348.
- Bayram, N. Gürsakal, S. ve Aytaç. S. (2011). Öğrencilerinin kariyer değerlerini açıklamada kişiliğin etkisi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2), 181-190.

- Bayram N. (2004). Sosyal bilimlerde SPSS İle veri analizi. *Ezgi Kitapevi*, Ankara.
- Beck, J. Lopa, J. M. L. (2001). An exploratory application of Schein's career anchors inventory to hotel executive operating committee members. *International Journal of Hospitality Management*, 20(1), 15-28.
- Bezuidenhout, M. Grobler, A., Rudolph, E.C. (2013). The utilisation of a career conversation framework based on Schein's career anchors model. *SA Journal of Human Resource Management*. 11(1),1-10.
- Bircan H. Karagöz Y. ve Kasapoğlu Y. (2003). Ki-Kare ve Kolmogorov Smirnov uygunluk testlerinin simülasyon ile elde edilen veriler üzerinde karşılaştırılması. *Çukurova Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4 (1), 69-80.
- Büyükoztürk Ş. (2002). Sosyal Bilimler için veri analizi el kitabı, *Pegem A. Yayıncılık* Ankara.
- Cerdin, J. L. ve Pargneux, M. L. (2010). Career anchors: a comparison between organization-assigned and self-initiated expatriates. *Thunderbird International Business Review*, 52(4), 287-299.
- Chang, C. L. H. Jiang, J. J. Klein, G. Chen, H.G. (2012). Career anchors and disturbances in job turnover decisions :a case study of IT professionals in Taiwan, *Information & Management* , 49(6), 309-319.
- Chapman J. R. ve Brown, B. L. (2014). An empirical study of the career anchors that govern career decisions. *Personnel Review*, 43 (5), 717 – 740.
- Coetzee M. ve Schreuder D. (2011). The Relation between career anchors, emotional intelligence and employability satisfaction among workers in the service industry. *Southern African Business Review* , 15 (3) ,76-97.
- Cothram, C., Combrink, T., E. (1999). Attitudes of minority adolescents towards hospitality industry careers. *International Journal Of Hospitality Management*, 18 (2),143-158.
- Çarıkcı, H. İ., Morçin, S., H. (2014). Önlisans turizm öğrencilerinin kariyer değerleri: Sarıkamış örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim Ve Araştırma Dergisi* (2) 67-81.
- Çatı, K. ve Bilgin, Y. (2013). Turizm lisans öğrencilerinin turizm sektöründe çalışma eğilimleri. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(1), 23-46.
- Danziger, N. Rachman-Moore, D. ve Valency, R. (2008). The construct validity of Schein's career anchors orientation inventory. *Career Development International*, 13 (1), 7-19.
- Danziger N. ve Valency R. (2006). Career anchors: distribution and impact on job satisfaction, The Israel Case. *Career Development International*, 11 (4), 293 – 303.
- Erdoğmus N. (2004). Career orientations of salaried professionals: the case of Turkey. *Career Development International*, 9 (2), 153 – 175.
- Feldman, D. C. ve Bolino, M. C. (1996). Careers Within Careers: Reconceptualizing the nature of career anchors and their consequences. *Human Resource Management Review*, 6 (2), 89-112
- Gezen, T. ve Köroğlu, Ö. (2014). Turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer seçimine etki eden kariyer çapalarının belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 16(2), 213-234.
- Getz, D. (1994). Students work experiences, perceptions and attitudes towards careers in hospitality and tourism: a longitudinal case study in spey valley. *Scotland, International Journal of Hospitality Management*, 13(1),25-37.
- Guan Y. Wen Y. Chen X. S. Liu H. Si W. Liu Y. Wang Y. Fu R. Zhang Y. Dong Z., (2014). When do salary and job level predict career satisfaction and turnover intention among Chinese managers? The role of perceived organizational career management and career anchor, *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 23(4), 596-607.
- Ituma A. ve Simpson R. (2007). Moving beyond Schein's Typology: individual career anchors in the context of Nigeria, *Personnel Review*, 36 (6), 978 – 99.

- İbicioğlu, H. Adıgüzel, O. ve Öztürk, U. C. (2011). Kariyer danışmanlığını bir sonraki adıma taşımak: süreç danışmanlığı perspektifinde kariyer çapaları kullanımı ve bir uygulama. *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar, Bildiri Kitabı*: İçinde 3.Cilt, 14.Bölüm, 1928-1935.
- İçöz, O. (1991). Turizm Sektörünün Gelişmesinde İnsan Unsurunun Önemi. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, (23), 15-18.
- Jenkins, A.K. (2001). Making a career of it? Hospitality Students future perspectives: An anglo-dutch study. *International Journal Of Contemporary Hospitality Management*, 13(1), 13–20.
- Jiang, B. Tribe, J. (2009). Tourism jobs short lived professions: Student attitudes towards tourism careers in China. *Journal Of Hospitality, Leisure, Sport And Tourism Education*, 8(1), 4-19.
- Jiang, J. J. ve Klein, G. (2000). Supervisor support and career anchor impact on the career satisfaction of the entry-level information systems professional. *Journal of Management Information Systems*, 16 (3), 219-240.
- Karakaya, Y. E. Karataş, Ö. Özden, Ç. Karataş, F. (2013). Üniversiteli sporcu öğrencilerin kariyer değeri algıları. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14 (1),86-94.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- King, B. Mckercher, B. Waryszak, R. (2003). A comparative study of hospitality and tourism graduates in Australia and Honh Kong. *The International Journal Of Tourism Research*, 5(6),409-420.
- Klapwijk, R. ve Rommes, E. (2009). Career orientation of secondary school students (m/f) in the Netherlands. *International J.Technology Des Education*. 19, 403–418.
- Kniveton, B. H. (2004). Managerial career anchors in a changing business environment. *Journal of European Industrial Training*, 28 (7), 564-57.
- Koca, A. İ. (2010). Kariyer seçiminde kariyer değerleri ile demografik faktör ilişkisi: Çukurova Üniversitesi'nde bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14 (1), 56-70.
- Kusluvan S. ve Kusluvan Z. (2000). Perceptions and attitudes of undergraduate tourism students towards working in the tourism industry in Turkey. *Tourism Management* (21), 251-269.
- Lee, S. H. ve Wong, P. K., (2004). An exploratory study of technopreneurial intentions: a career anchor perspective. *Journal of Business Venturing* , 19(1), 7-28.
- Messarra, L. Mourad, M. Al Harake, N. (2009). The linkage between professionals' goal orientation and career anchors. *International Journal of Business Research*, 9 (1), 50-56.
- Olcay, A. (2008). Türk turizmde eğitimin önemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 383-390.
- Pavesic, D.V. ve Brymer, R.A. (1990). Job satisfaction: what's happening to the young managers? *The Cornell Hotel And Restaurant Administration Quarterly*, 30(4), 90-96.
- Peterson, J. ve Roger, A. (2009). Career anchor profiles: an exploratory study of business school participants in France. *Aom-Iseor Conference*, Lyon, 1-13.
- Schein, E. H. (2006). Career Anchors, Participant Workbook, USA: John Wiley & Sons, Inc.
- Schein, E. H. (1990). Career anchors and job/role planning: the links between career pathing and career development. <<http://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/2315/SWP-3192-22603401.pdf?sequence=1>> (2014 Eylül, 16).
- Schein, E., H. (1996). Career anchors revisited: implications for career development in the 21st century. *Academy of Management*, 10 (4), 80-88.
- Suutari V. ve Taka, M. (2004). Career anchors of managers with global careers. *Journal of Management Development*, 23 (9),833 – 847.
- Tan, H. ve Quek, B. C. (2001). An exploratory study on the career anchors of educators in Singapore. *The Journal of Psychology*, 135 (5), 527-545.

- Tremblay M. Dahan J. ve Gianecchini M. (2014). The Mediating influence of career success in relationship between career mobility criteria, career anchors and satisfaction with organization. *Personnel Review*, 43 (6), 818 – 844.
- Türkay, O. Solmaz, S. A. (2011). liderlik yeteneği ve kariyer değerlerinin turizmde kariyer yapma isteği üzerindeki etkileri. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 46-71.
- Türkay, O. ve Eryılmaz, B. (2010). Kariyer değerleri ve kariyer yolu tercihleri ilişkisi: Türk turizm sektöründen örnekler. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 24, 179-199.
- Ünlüöner K., Boylu, Y. (2005). Türkiyede Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimindeki gelişmelerin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 11-32.
- Üzümcü, T. P. ve Bayraktar, S. (2004). Türkiye’de Turizm Otel İşletmeciliği Alanında Eğitim Veren Yüksek Öğretim Kuruluşlarındaki Eğitimcilerin Turizm Mesleki Eğitiminin Etiksel açıdan İncelenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. 3. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiri Kitabı*: 80.
- Wang, J. Huyton, J. Gao, X. ve Ayres, H. (2010). Evaluating undergraduate courses in tourism management: a comparison between Australia and China. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport And Tourism Education*, 9(2), 46 – 62.
- Weber, K. ve Ladkin, A. (2011). Career anchors of convention and exhibition industry. *Professionals in Asia, Journal of Convention and Event Tourism* , 243–255.
- Wils, L. Wils T. ve Tremblay M. (2010). Toward a career anchor structure: an empirical investigation of engineers. *Département Des Relations Industrielles, Université Laval, RI/IR*, 65(2), 236-256.
- Yarnall, J. (1998). Career anchors: results of an organisational study in the UK. *Career Development International MCB University Press*, 3 (2), 56–61.
- Zengin, B. Şen, M. ve Taşar, O. (2011). Marmara bölgesinde turizm lisans öğrencilerinin konaklama sektöründe cinsiyete göre kariyer düşünceleriyle ilgili bir araştırma. *International Conference On Eurasian Economies, Session 3b*, 217-225.
- Megep, Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Ve Teknik Eğitim Programları Ve Öğretim Materyalleri Resmi İnternet Sitesi. <<http://www.megep.meb.gov.tr/>> 2014 Eylül 15).

Extended Abstract

Purpose and Importance: Assessment of the compatibility between the vocational choices and the career anchors of the students receiving vocational tourism training constitutes the purpose of this research. Beside this, the relation among the career anchors of the students participating in the research has been tried to be put forward. It is rather important for the efficient usage of the country resources and for the future careers of the students that they receive training on vocations that suit their career anchors. In means of the tourism sector's employment features; while it is necessary that the career anchors of "Commitment, Technical and Functional Competence, Administrative Competence, Independency and Entrepreneurship", introduced by Schein (1990, 1996), must be furtherly prior for students who aim a successful vocational life in tourism sector; the career anchors of "Stability and Life Style" must be subsequent. In this context, the problem phrase of the research is determined as "Do the vocational choices and the career anchors of students who receive vocational tourism training suit for working and being successful in tourism sector?"

Method: This research, aimed at detecting the compatibility between the vocational choices and the career anchors of the students receiving vocational tourism training, is designed according to relational screening model. This research was exercised in the 2014-2015 school year, by getting the required permissions from Gaziantep Province Directorate of National Education, in two different types of institutions having fields and branches belonging to vocational tourism training within their bodies and three different Vocational and Technical Anatolian High Schools. 406 students, who are enrolled and attending in the schools, have participated in the research and it was provided that the survey forms are answered in the classroom environment by the company of the researchers in person. In the first part of the survey form used in the research, there were 14 questions aiming for determining the demographical features of the students, and in the second part, there were 15 questions aiming for the detection of the career anchors of the students; thus 29 questions existed in total. In the survey form, there were statements of "Technical and Functional Competence, Administrative Competence, Stability, Entrepreneurship, Independency, Challenge, Commitment and Life Style" in line with career anchors, and which were constituted by Schein (1996). Since the researchers were assigned in one of the three institutions where the research was affected, the method of sampling was not preferred. During the process of research, 22 of 428 students were not present due to reasons of being absent and quitting the school. As a consequence, complete inventory was realized by obtaining data based on 406 students. In the pilot application, the reliability of the measurement was tested and Cronbach's Alpha was calculated as 0,798, and in the fundamental application, Cronbach's Alpha was calculated as 0,786. It was realized by corresponding of the distribution of the career anchors and employment features in tourism sector and by calculating the average and standard deviation of the degrees regarding the career anchors. For the reason that the relation data set among the career anchors of the students and their career goals in tourism sector could not provide the normal distribution conditions, it was put to the Kruskal Wallis H Test. On the other hand, the relation among the career anchors of the students who participated in the research was put through by calculating the Spearman Brown Correlation coefficient. The data obtained from the study population was analysed in the package software of SPSS 16.

Findings: It has been seen that the career anchors that the students participating in the research prioritize are respectively as "Stability, Life Style, Technical and Functional Competence, Entrepreneurship and Commitment". It has also been seen by the answers that the students gave to the statements belonging in the survey form that they agreed with the statements in line with their career anchors. This result is in the nature of supporting the opinion that individuals may have more than one career anchors, which was put forward in the studies of Feldman and Bolino (1996), despite the opinion of an individual having only one career anchor, which was stated in Schein's (1990) study. On the other hand, it has been seen that the working conditions of tourism sector; which were stated in the problem status part of the study, and the career anchors of "Stability and Life Style", which are furtherly prioritized by the students are not compatible,

while other career anchors are compatible with the working conditions of the sector. It has been detected that there is a statistically significant difference in the career targets of the students, who participated in the research, in the tourism sector and their career anchors of "Commitment, Entrepreneurship and Technical and Functional Competence". Therefore, the students, who participated in the research, having career targets in the tourism sector; prioritize the career anchors of "Commitment, Entrepreneurship and Technical and Functional Competence". At this point, it can be stated that the students, who have career targets in the tourism sector; are aware of the fact that there should be the necessity of having the awareness for the ability of rendering service to people on the basis of taking charges in the tourism sector. When the correlation results regarding the career anchors of the students were analysed, it was seen that the relation between the career anchors of "Stability" and "Life Style" are stronger and in positive direction, comparing to the other career anchors. In a similar way, it is a matter of subject that a strong and positive directed relation between the career anchors of "Technical and Functional Competence and Stability".

Conclusion and Discussion: In the former researches put forward by Schein (1990) which took the subject of career anchors, the relations between the students' genders, class levels, the departments they were educated in and their career anchors were corresponded. Therefore, it was detected that in the former researches, the detection of the students' career anchors which are apparent and the influence of different demographic features on the mentioned career anchors, were taken as subject (Batur and Adıgüzel, 2014; Çarıkçı and Morçin, 2014; Gezen and Köroğlu, 2014; Karakaya and others., 2013; Başol and others., 2012; Bayram and others., 2012; İbicioğlu and others., 2011; Koca, 2010; Adıgüzel, 2009). Among the literature research that was made, it was not encountered a research, where the career anchors of the students who receive vocational tourism training at secondary degree and the compatibility between their career anchors and their vocational choices were taken as subject. In this research, differently than the former researches, the compatibility between the vocations that the students have been receiving the training of and their career anchors has been assessed. Considering the conclusions of the research, it has been seen that the point averages regarding the anchors of "Commitment, Technical and Functional Competence, Administrative Competence", of which the averages were expected to result higher than other career anchors due to the employment features of the tourism sector; resulted lower comparing to the other career anchors. On the other hand, it has been seen that the point averages of the anchors of "Stability and Life Style", which were expected to result low, resulted high on the contrary. Beside this, as the result of the correlation analysis, it was detected that there has been a significant relation at the level of ($p < 0,01$) among the career anchors of "Commitment, Technical and Functional Competence and Administrative Competence"; however, it has been determined that the detected significant relation resulted lower than the relation among the other career anchors. On the other hand, considering the fact of flexible working hours and the requirement of working even on holiday seasons are matters of fact in the tourism sector; while it was expected that the point averages regarding the "Life Style" career anchor were going to result lower than other career anchors, it has been determined that it resulted higher on the contrary. According to the research results, the students have embraced the career anchor of "Stability" the most. Therefore, this result is supporting directly the same as the studies effected by Batur and Adıgüzel (2014), on the students receiving education in science high schools and by Klapwijk and Rommes (2009), on high school students in the Netherlands.

In the consequence of this research, the career anchors of the students receiving vocational tourism training are determined. The importance of the career anchors at the point of starting and succeeding in a vocation was referred to in the conceptual part of the research. It is necessary that the career anchors of the students, whose secondary level educations have been continuing, be compatible with the features of the vocations that they have been trained for. For the students to make right decisions on the right times in means of their careers in the future, the requirement for the researches to be made in the axis of "Career Anchors" put forward by Schein, to concentrate on students receiving vocational training at the level of secondary education is being assessed.